

Comunidor de Sant Martí de Riudeperes

Calldetenes

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Entorn rural de Calldetenes Esglesia de Sant Martí de Riudeperes s/n (08506 Calldetenes)
Emplaçament	Crta. BV5202, a 1 km passat la rotonda de la C-25 a la dreta en direcció Sant Julià

Coordenades:

Latitud:	41.92753
Longitud:	2.3073
UTM Est (X):	442567
UTM Nord (Y):	4641962

Classificació

Número de fitxa	08037 - 21
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval
Segle	XIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Normes subsidiàries Aj.Calldetenes. Núm.5.1
Número inventari	Sí; IPA núm.51. ACCN:22539
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic. C/Santa Maria , 1 (08500 Vic)
Fitxes associades:	
<u>Sant Martí de Riudeperes</u>	

Descripció

Cos de planta rectangular i planta baixa cobert a dues vessants, amb el carener perpendicular a l'entrada, que es troba ubicat a pocs metres de la cantonada nord-oest de l'església parroquial de Sant Martí de Riudeperes. Aquest cos cobreix el darrer tram del camí d'accés a l'església, protegint l'entrada, i s'ha aixecat en sentit nord-sud. La construcció es troba realitzada en mur de mamposteria irregular, amb alguns trams, especialment els de les cantonades, reforçats amb carreus quadrangulars i rectangulars més ben tallats. S'observen restes d'un arrebossat fet amb morter, que recobreix l'exterior de l'edifici. Estructuralment, compta amb tres trams de murs que delimiten l'espai interior, sobre els quals recau la teulada superior, deixant obert el cantó sud del cos, que dona accés directe a la petita plaça, que s'escau davant del portal d'accés a l'església parroquial. L'accés al comunidor es fa des del cantó nord, i es troba precedit d'un seguit de quatre graons que permeten arribar a una porta molt senzilla, formada per un arc molt rebaixat, fet amb carreus rectangulars disposats a sardinell amb un fals regràs. L'interior del portal es protegeix amb una reixa metàl·lica. L'arrebossat exterior només deixa intuir la composició real d'aquest portal. Als murs de llevant i ponent s'obren sengles finestres rectangulars, rematades a la part superior per arcs molt rebaixats. El mur del cantó de migdia no existeix, quedant el comunidor obert per aquest sector. A l'interior del comunidor s'observa la presència de l'embigat de suport sobre el qual recau la teulada, així com la mateixa teulada. També destaca la presència de dos bancs correguts, adossats als murs de llevant i ponent de l'edifici.

Història

La història d'aquest cos arquitectònic, es troba estretament lligada a la de l'església parroquial de Sant Martí de Riudeperes. Sant Martí de Riudeperes fou la primera església del municipi i va donar nom al poble fins el 1962. El lloc de Riudeperes apareix el 888, quan els esposos Ermenald i Sufícia van vendre unes terres i un hort a Geraduard la seva muller Segereda, que afrontaven a migdia amb el "Riodeperas". Altres documents dels segles X i XI anomenen el lloc com a Rivo Pretrarum, i tot sembla indicar que l'origen etimològic vol indicar un riu de pedres "Rivo Petrarum" en al·lusió a la riera coneguda actualment com a torrent de Sant Martí. L'església de Sant Martí no apareix documentada fins el 1050 en l'acta de consagració de l'església de Sant Julià de Vilatorrada, en la qual el bisbe de Vic, Guillem de Balsareny, es reservava els drets sobre l'església de Sant Martí de Riudeperes que acabava de consagrar. La vinculació amb Sant Julià de Vilatorrada es mantingué fins als nostres dies, figurant com a sufragània, malgrat que a vegades apareix documentada com a parròquia. Malgrat aquesta dependència, l'església sempre féu les funcions de parròquia, ja que tenia els seus fidels, i aglutinava els habitants de la majoria de les cases que avui són del terme municipal. Els orígens d'aquest comunidor, es troben estretament relacionats amb aquesta funció de cohesió, vinculació social i identificació territorial que la parròquia oferia als habitants dels masos propers, creant un sentit de comunitat independent. La necessitat de tenir un espai per reunir-se i tractar els temes que els afectaven en comú, va fer que s'optés per l'aixecament d'aquest cos al costat de l'església, ja que segurament, l'ofici religiós celebrat els diumenges a l'església parroquial, era la única oportunitat que els habitants d'un terme, predominantment dispers, tenien per trobar-se. Documentalment, aquest comunidor es troba documentant a partir del segle XIII, moment en el qual encara convivía amb algunes cases situades al voltant de l'església, i per tant, prop del comunidor, i que formaven part de la sagrera. Cal pensar que com a tal, exercí les seves funcions fins el segle XVII, quan el nucli concentrat de Calldetenes començà a prendre cos, i centralitzà les funcions de govern de la comunitat. A partir d'aquell moment passà a ser l'atri que precedia l'accés a l'església.

Bibliografia

AA.DD (1985) Inventari de Patrimoni Arquitectònic. Direcció General de Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya. AA.DD. (1995) Calldetenes. Imatges en el temps. Primera part (1911-1960). Ajuntament de Calldetenes. Calldetenes AA.DD (1996) Normes subsidiàries de Planejament. Normes urbanístiques. Ajuntament de Calldetenes. Calldetenes. AA.DD. (1984) Calldetenes a Catalunya romànica. Vol II. Osona I. Enciclopèdia catalana. Pàg. 171- 182 GINEBRA I MOLINS, R. (1996) Economia i societat a la Catalunya interior als inicis de la Baixa Edat Mitjana. Vic. 1230-1233. Tesi doctoral inèdita. GUDIOL RICART J.A. GAYA NUÑO (1948) Escultura i arquitectura romànica. Vol V. Ars Hispaniae. Ed. Plus-Ultra. Madrid. Pàg. 68 JUNYENT E (1975) Catalunya romànica. L'arquitectura del segle XI. Publicacions de l'abadia de Montserrat. Barcelona. Pàgs 281-282. JUNYENT I SOBIRÀ E (1945-952) Itinerario histórico de las parroquias del obispado de Vic. Separata de la hoja parroquial. Vic. MONTLLÓ I BOLART J (1996) Rectoria de Sant Martí de Riudeperas. Osona. Ed. Pleniluni. Barcelona PLADEVALL A (1955-1957) La Parroquia de San Julián de Vilatorra y su sufraganea de San Martín de Riudeperes a "Ausa". Vol II. Vic. Pàgs. 246-258

